

Strasbūras, 2018 04 17
COM(2018) 226 final

2018/0107 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

**kuria nustatomos teisinių atstovų skyrimo įrodymams baudžiamosiose bylose rinkti
suderintos taisyklės**

{SWD(2018) 118 final} - {SWD(2018) 119 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Internetinių paslaugų teikėjai, pvz., elektroninių ryšių tarnybos ar socialiniai tinklai, elektroninės prekyvietės ir kiti prieglobos paslaugų teikėjai, yra svarbūs skaitmeninės ekonomikos inovacijų ir augimo skatintojai. Jie sudaro beprecedenčio informacijos prieinamumo sąlygas ir palengvina asmenims tarpusavio bendravimą. Šie paslaugų teikėjai susieja šimtus milijonų vartotojų ir teikia novatoriškas paslaugas asmenims ir verslo subjektams. Jos kuria didelę naudą bendrajai skaitmeninei rinkai ir ekonominę bei socialinę naudotojų gerovę Sąjungoje ir už jos ribų. Vis didesnę interneto ir ryšių bei informacinės visuomenės paslaugų svarbą ir neatsiejamumą nuo kasdienio gyvenimo ir visuomenės atspindi eksponentinis naudojimo augimas. Tačiau šiomis paslaugomis taip pat gali būti naudojamosi netinkamai, kaip priemonėmis nusikaltimams, įskaitant sunkius nusikaltimus, pvz., teroristinius išpuolius, daryti arba palengvinti. Kai tai įvyksta, šie paslaugų teikėjai ir taikomosios programos (mobiliuosios programėlės) dažnai būna vienintelė vieta, kur tyrėjai gali rasti įkalčių, leidžiančių nustatyti nusikaltimo kaltininką ir gauti įrodymų, kuriuos būtų galima panaudoti teisme.

Kadangi internetas neturi sienų, tokios paslaugos iš esmės gali būti teikiamos iš bet kurios pasaulio vietos ir šioms paslaugoms teikti valstybėse narėse, kuriose jos teikiamos, arba visoje vidaus rinkoje nebūtinai reikalinga fizinė infrastruktūra, įmonės buveinė ar darbuotojai. Tarpvalstybinis tokių paslaugų teikimas Europos Sąjungoje skatinamas ir remiamas, ypač naudojantis laisve teikti paslaugas.

Vidaus rinkoje veikiantys paslaugų teikėjai gali būti skirstomi į tris pagrindines kategorijas: 1) valstybėje narėje būstinę turintys paslaugų teikėjai, teikiantys paslaugas tik tos valstybės narės teritorijoje; 2) valstybėje narėje būstinę turintys paslaugų teikėjai, teikiantys paslaugas keliose valstybėse narėse, ir 3) už ES ribų būstinę turintys paslaugų teikėjai, teikiantys paslaugas vienoje ar keliose ES valstybėse narėse ir turintys įmonės padalinių vienoje arba daugiau valstybių narių arba jų neturintys.

Kadangi paslaugų teikėjams netaikomas bendras reikalavimas užtikrinti fizinį buvimą Sąjungos teritorijoje, valstybės narės ėmėsi nacionalinio lygmens veiksmų siekdamos užtikrinti, kad būtų laikomasi nacionalinių teisinių įpareigojimų, kuriuos jos laiko esminiais ir atitinkančiais Direktyvos 2000/31/EB dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje¹ (Elektroninės komercijos direktyva) 3 straipsnio 4 dalį. Tokie veiksmai apima reikalavimą suteikti galimybę baudžiamosiose bylose gauti įrodymų ar kitos informacijos, kai jos prašo teisminės institucijos. Įvairiose valstybėse narėse šie nacionaliniai metodai labai skirtingi, jie apima priemones nuo išplėstinės vykdymo jurisdikcijos² iki įpareigojimo paskirti teisinį atstovą atitinkamos valstybės narės teritorijoje tam tikriems paslaugų teikėjams, teikiantiems paslaugas toje teritorijoje. Pavyzdžiui, Vokietija neseniai priėmė Interneto teisėsaugos įstatymą³, įpareigodama

¹ 2000 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos [direktyva 2000/31/EB](#) dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje (OL L 178, 2000 7 17, p. 1).

² Sąvoka „vykdomoji jurisdikcija“ reiškia atitinkamų valdžios institucijų kompetenciją vykdyti tyrimo priemones.

³ http://www.bmjv.de/DE/Themen/FokusThemen/NetzDG/NetzDG_node.html.

socialinių tinklų paslaugų teikėjus⁴ paskirti Vokietijoje asmenį, įgaliotą priimti teisėsaugos prašymus. Įstatyme nustatytos sankcijos iki 500 000 EUR, taikomos tada, kai atstovas nėra nurodytas arba asmuo, įgaliotas gauti teismo dokumentus, neatsako į informacijos prašymus. Dėl panašių priemonių vyksta diskusijos Italijoje⁵. Kitos valstybės narės, pvz., Belgija, nereikalauja vietinio atstovo, tačiau, taikydamos nacionalines procedūras, siekia tiesiogiai užtikrinti, kad užsienyje įsteigti paslaugų teikėjai laikytųsi nacionalinių įpareigojimų⁶.

Be to, valstybės narės, siekdamos prisiimti jurisdikciją paslaugų teikėjo atžvilgiu, taiko įvairius siejamuosius veiksnius, pvz., pagrindinę buveinę, paslaugų teikimo vietą, duomenų buvimo vietą arba veiksmų derinį. Kai kurių valstybių narių valdžios institucijos ir kai kurie paslaugų teikėjai taip pat taiko įvairius bendradarbiavimo mechanizmus ir neoficialius susitarimus. Kai kurių didesnių paslaugų teikėjų apytikriu vertinimu, atliktu poveikio vertinimo tikslais, metinės jų išlaidos, patiriamos siekiant įvykdyti nacionalinius teisinius įpareigojimus, beveik viršija septynženklės sumas. Nors daroma prielaida, kad skirtingų nacionalinių reikalavimų vykdymo išlaidos yra proporcingos aprėpiamos rinkos dydžiui, mažesniems paslaugų teikėjams jos gali būti nepakeliamos.

Kalbant apie galimybes įvykdyti prašymus, siunčiamus pagal tokius susitarimus, valstybių narių nuostatos skiriasi pagal tai, ar paslaugų teikėjai privalo bendradarbiauti, ar neprivalo. Sankcijos ir priverstinio vykdymo veiksmai reikalavimų nesilaikymo atveju taip pat yra fragmentiški. Net ir tuo atveju, kai paslaugų teikėjai įvykdo nurodymą, kuriuo skiriama sankcija, vis tiek sudėtinga priverstinai įvykdyti pradinį nurodymą pateikti duomenis.

Valstybės narės keliomis progomis pabrėžė, kad šie uždaviniai yra pagrindiniai klausimai, kuriuos reikia spręsti kartu:

- 2016 m. kovo 22 d. ES teisingumo ir vidaus reikalų ministrų bei ES institucijų atstovų bendrame pareiškime dėl Briuselyje įvykdytų teroristinių išpuolių⁷ pabrėžiama, kad reikia kuo skubiau rasti būdų, kaip greičiau ir veiksmingiau išsaugoti ir gauti skaitmeninius įrodymus suintensyvinant bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis ir paslaugų teikėjais, veikiančiais Europos teritorijoje, kad būtų užtikrintas geresnis ES ir valstybių narių teisės aktų laikymasis.
- 2016 m. birželio 9 d. priimtose Tarybos išvadose⁸ valstybės narės pakartojo savo ryžtą imtis veiksmų siekiant užtikrinti teisės viršenybę kibernetinėje erdvėje ir paragino Komisiją pirmumo tvarka parengti bendrą ES metodą, kaip stiprinti baudžiamąją teiseną kibernetinėje erdvėje.

Šiuos uždavinius reikia spręsti dvejopu teisėkūros metodu. Šiuo pasiūlymu nustatomos taisyklės dėl teisinio atstovavimo tam tikriems paslaugų teikėjams Sąjungoje siekiant surinkti įrodymus baudžiamosiose bylose. Be to, siekiant numatyti tiesioginį nurodymų įteikimą

⁴ Įstatymas taikomas „televizinės žiniasklaidos paslaugų teikėjams, kurie, siekdami pelno, eksploatuoja interneto platformas, skirtas sudaryti vartotojams sąlygas keistis turiniu su kitais vartotojais arba padaryti tokį turinį prieinamą visuomenei (socialinius tinklus) <...>. Ta pati nuostata taikoma platformoms, kuriomis sudaromos sąlygos asmeniniams ryšiams palaikyti arba konkrečiam turiniu skleisti.“

⁵ <http://www.publicpolicy.it/wp-content/uploads/2016/03/Relazione-Franco-Roberti-Dna.pdf>.

⁶ 2017 m. lapkričio 15 d. Antverpeno apeliacinio teismo sprendimas, <http://www.lesoir.be/124825/article/2017-11-17/la-justice-belge-condamne-skype-payer-une-amende-de-30000-euros>.

⁷ [ES teisingumo ir vidaus reikalų ministrų ir ES institucijų atstovų bendras pareiškimas dėl 2016 m. kovo 22 d. Briuselyje įvykdytų teroristinių išpuolių.](#)

⁸ [Europos Sąjungos Tarybos išvados dėl baudžiamosios teisenos kibernetinėje erdvėje stiprinimo, ST9579/16.](#)

paslaugų teikėjui tarpvalstybiniais atvejais būtina priimti priemonę pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 82 straipsnio 1 dalį. Taigi, minėtieji uždaviniai sprendžiami šių dviejų pasiūlymų deriniu. Tačiau svarbu nepamiršti, kad šiuo pasiūlymu visų pirma aiškiai siekiama nustatyti valstybių narių valdžios institucijų nurodymų, kuriais reikalaujama pateikti paslaugų teikėjų turimus įrodymus baudžiamosiose bylose, adresatą. Taigi, šiuo pasiūlymu siekiama panaikinti tam tikras kliūtis kreiptis į paslaugų teikėjus, numatant bendrą ES masto sprendimą, kaip per teisinį atstovą adresuoti teisinius nurodymus paslaugų teikėjui. Taip išvengiama būtinumo taikyti individualizuotus, nekoordinuojamus nacionalinius metodus ir suteikiama teisinio tikrumo ES lygmeniu. Šiame pasiūlyme minėtu tikslu nustatomi įpareigojimai valstybėms narėms užtikrinti, kad paslaugų teikėjai paskirtų įgaliotus teisinius atstovus, teisiškai atsakingus už teismo nurodymų ir sprendimų vykdymą šių paslaugų teikėjų vardu.

Be to, taikant suderintą metodą sukuriama vienodos sąlygos visoms įmonėms, teikiančioms tos pačios rūšies paslaugas Europos Sąjungoje, nesvarbu, kur jos įsisteigusios arba iš kurios vietos jos veikia, tačiau kartu laikomasi kilmės šalies principo, numatyto Elektroninės komercijos direktyvos 3 straipsnyje. Tas principas taikomas tik ES įsisteigusiems informacinės visuomenės paslaugų teikėjams, be to, esama tam tikrų išimčių ir galimybių netaikyti nuostatų. ES lygmeniu suderintos taisyklės reikalingos siekiant ne tik panaikinti paslaugų teikimo kliūtis ir užtikrinti geresnį vidaus rinkos veikimą, bet ir užtikrinti darnesnę požiūrį į baudžiamąją teisę Sąjungoje. Vienodos sąlygos taip pat reikalingos stiprinant kitas pamatinės reikšmės prielaidas, kad vidaus rinka gerai veiktų, pvz., piliečių pagrindinių teisių apsauga ir pagarba suverenitetui ir valdžios institucijoms užtikrinant veiksmingą nacionalinių ir Europos teisės aktų įgyvendinimą ir priverstinį vykdymą.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančia ES teisine sistema**

Įpareigojimas paskirti teisinį atstovą ES neįsisteigusiems, tačiau joje paslaugas teikiančioms paslaugų teikėjams jau nustatytas tam tikruose ES teisės aktuose, taikytinuose konkrečiose srityse. Šis įpareigojimas, pavyzdžiui, numatytas Bendrajame duomenų apsaugos reglamente (ES) 2016/679 (27 straipsnis)⁹ ir Direktyvoje (ES) 2016/1148 dėl priemonių aukštam bendram tinklų ir informacinių sistemų saugumo lygiui visoje Sąjungoje užtikrinti (18 straipsnis)¹⁰. Toks įpareigojimas taip pat nustatytas Komisijos pasiūlytame E. privatumo reglamente (3 straipsnis)¹¹.

Kaip minėta, šis pasiūlymas atitinka Elektroninės komercijos direktyvą, visų pirma direktyvos 3 straipsnyje nustatytą kilmės šalies principą. Šiuo pasiūlymu nedaroma poveikio tos direktyvos nuostatom, įskaitant reikalavimus pateikti informaciją pagal 5 straipsnį.

- **Siūlomos direktyvos santrauka (kaip ją patobulinama dabartinė sistema)**

Įvairiose valstybėse narėse šiuo metu taikomi skirtingi metodai, susiję su įpareigojimais paslaugų teikėjams, ypač baudžiamajame procese. Fragmentiškumas ypač būdingas

⁹ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) 2016/679](#) dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

¹⁰ 2016 m. liepos 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos [direktyva \(ES\) 2016/1148](#) dėl priemonių aukštam bendram tinklų ir informacinių sistemų saugumo lygiui visoje Sąjungoje užtikrinti (OL L 194, 2016 7 19, p. 1).

¹¹ [Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento](#) dėl teisės į privatą gyvenimą ir asmens duomenų apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje, kuriuo panaikinama Direktyva 2002/58/EB (Reglamentas dėl privatumo ir elektroninių ryšių), COM(2017) 10 *final*.

elektroniniams įrodymams, nes tam tikri paslaugų teikėjai saugo informaciją, kuri gali būti aktuali tiriant nusikalstamas veikas ir vykdant baudžiamąjį persekiojimą. Šis fragmentiškumas kelia teisinį netikrumą proceso dalyviams, o paslaugų teikėjams gali būti taikomi skirtingi, kartais tarpusavyje prieštaraujantys įpareigojimai ir gali galioti skirtinga su tuo susijusių sankcijų taikymo tvarka, priklausanti nuo to, ar jie teikia paslaugas nacionaliniu mastu, tarpvalstybiniu mastu Sąjungos viduje, ar iš Sąjungai nepriklausančių šalių. Siekiant sumažinti kliūtis laisvai teikti paslaugas, šia direktyva paslaugų teikėjams nustatomas įpareigojimas paskirti Sąjungoje teisinį atstovą, kuris priimtų, vykdytų ir priverstinai vykdytų nurodymus, kuriais kompetentingos nacionalinės institucijos siekia surinkti įrodymus baudžiamosiose bylose. Atitinkamai sumažinus kliūtis būtų užtikrintas geresnis vidaus rinkos veikimas, suderintas su bendros laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės raida.

Nustačius visiems Sąjungoje veikiančioms paslaugų teikėjams taikomą įpareigojimą paskirti teisinį atstovą būtų užtikrinta, kad visada bus aiškus adresatas, kuriam būtų galima teikti nurodymus, kuriais siekiama surinkti įrodymus baudžiamosiose bylose. Tada paslaugų teikėjams būtų lengviau vykdyti šiuos nurodymus, nes teisinis atstovas būtų atsakingas už šių nurodymų priėmimą, vykdymą ir priverstinį vykdymą paslaugų teikėjo vardu.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Teisinis šios srities veiksmų pagrindas yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 53 ir 62 straipsniai, kuriuose numatyta priimti priemones, kuriomis suderinamos valstybių narių įstatymais, kitais teisės aktais ar administraciniais veiksmais įtvirtintos nuostatos dėl įsisteigimo ir paslaugų teikimo.

Šiuo atveju įpareigojimas paskirti Sąjungoje teisinį atstovą visų pirma padėtų panaikinti kliūtis naudotis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 56 straipsnyje įtvirtinta laisve teikti paslaugas, kaip bendrai išdėstyta pirmiau.

• Priemonės pasirinkimas

Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 53 ir 62 straipsnius Komisija gali siūlyti direktyvas ir neprivalomas priemones, pvz., rekomendacijas. Kadangi reikia užtikrinti teisinį tikrumą ir panaikinti kliūtis laisvai teikti paslaugas, o to neįmanoma pasiekti priėmus neprivalomą priemonę, buvo pasirinkta direktyvos forma.

• Subsidiarumo principas

Šis pasiūlymas taikomas paslaugų teikėjams, teikiančioms paslaugas ES, neatsižvelgiant į jų įsisteigimo vietą, kuri gali būti Europos Sąjungoje arba už ES ribų. Nesant bendro ES metodo, nekoordinuojami nacionaliniai sprendimai, pagal kuriuos priimami, vykdomi ir priverstinai vykdomi nurodymai rinkti įrodymus baudžiamosiose bylose, gali lemti reglamentavimo fragmentiškumą ir įvairius nedarnius, galbūt vienas kitam prieštaraujančius nacionalinius įpareigojimus, taikomus keliose rinkose veikiančioms paslaugų teikėjams. Tai kliudo teikti paslaugas visoje ES. Atsižvelgiant į teisinių metodų įvairovę ir didelį suinteresuotųjų šalių spektrą, Sąjungos lygmens teisės aktas yra tinkamiausia priemonė nurodytoms problemoms spręsti.

- **Proporcingumo principas**

Šiuo pasiūlymu siekiama pateikti suderintą metodą, kaip panaikinti esamas ir besiformuojančias paslaugų teikimo kliūtis, susijusias su nurodymų, kuriais siekiama surinkti įrodymus baudžiamosiose bylose, priėmimu, vykdymu arba priverstiniu vykdymu. Pasirinktas metodas laikomas proporcingu keliamai naštai. Didėjant interneto ir informacinės visuomenės paslaugų svarbai ir skaičiui, esama įvairių galimybių panaikinti dabartines kliūtis. Iš šių galimybių, kaip išsamiau aptarta prie pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo akto pridėtame poveikio vertinime¹², būtent privalomu tam tikrų ES veikiančių paslaugų teikėjų teisinio atstovo skyrimu pasiekiamas tikslas sukurti veiksmingą mechanizmą, kuriuo būtų sudarytos sąlygos įteikti teisinius nurodymus nesukeliant nepagrįstos naštos paslaugų teikėjams.

Įpareigojimas paskirti teisinį atstovą yra didesnė našta ES neįsisteigusioms įmonėms, nes jos negali remtis ES esančia įmonės struktūra. Kita vertus, šis teisinis atstovas galėtų būti trečioji šalis, kurios paslaugomis galėtų bendrai naudotis keli paslaugų teikėjai, ypač mažosios ir vidutinės įmonės (MVI), taip pat teisinis atstovas galėtų atlikti kelias skirtingas funkcijas (pvz., ne tik pagal šią priemonę numatyto atstovo, bet ir pagal Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą ar E. privatumo reglamentą numatytų atstovų funkcijas). Įpareigojimas bus taikomas tik MVI, kurios teikia paslaugas ES, o ne atsitiktinai tvarkant duomenis ES.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Daugiau kaip pusantrų metų Komisija konsultavosi su visomis atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis, siekdama nustatyti problemas ir jų sprendimo būdus, įskaitant galimybes pagerinti valdžios institucijų ir paslaugų teikėjų sąveikos kanalus. Tai buvo daroma atliekant įvairius tyrimus – nuo atvirų viešų konsultacijų iki tikslinių atitinkamų valdžios institucijų apklausų. Siekiant aptarti galimą ES teisės aktų poveikį, taip pat buvo organizuojami grupių posėdžiai su ekspertais ir dvišaliai susitikimai. Siekiant surinkti grįžtamąją informaciją apie šią iniciatyvą, taip pat buvo rengiamos konferencijos, kuriose buvo aptariamos tarpvalstybinės galimybės gauti elektroninius įrodymus.

Atliekant tikslingą valdžios institucijų apklausą valstybėse narėse, paaiškėjo, kad nėra bendro metodo elektroniniams įrodymams tarpvalstybiniu mastu paimti, nes kiekviena valstybė narė turi savo nacionalinę praktiką. Paslaugų teikėjai taip pat skirtingai reaguoja į užsienio teisėsaugos institucijų prašymus, atsakymo laikas skiriasi priklausomai nuo prašančios valstybės narės. Tai sukelia teisinį netikrumą visoms dalyvaujančioms suinteresuotosioms šalims.

Per konsultacijas paslaugų teikėjai ir kai kurios pilietinės visuomenės organizacijos nurodė, kad reikia užtikrinti tiesioginio bendradarbiavimo su valdžios institucijomis teisinį tikrumą ir išvengti teisės kolizijų. Pagrindiniai valdžios institucijų iškelti klausimai – tai, be kita ko, patikimo bendradarbiavimo su paslaugų teikėjais nebuvimas, nepakankamas skaidrumas ir teisinis netikrumas dėl jurisdikcijos vykdyti tyrimo priemonės. Kai kurios pilietinės visuomenės organizacijos išreiškė poziciją, kad ES lygmens teisės aktai šioje srityje yra

¹² Komisijos tarnybų darbinis dokumentas. Poveikio vertinimas, pridėtas prie Reglamento dėl Europos elektroninių įrodymų baudžiamosiose bylose pateikimo ir saugojimo orderių pasiūlymo ir prie Direktyvos, kuria nustatomos teisinių atstovų skyrimo įrodymams baudžiamosiose bylose rinkti suderintos taisyklės, pasiūlymo, SWD(2018) 118.

nepageidaujami, ir nurodė, kad teikia pirmenybę pastangoms apriboti ES veiksmus iki savitarpio teisinės pagalbos procedūrų tobulinimo, kuris būtų atliekamas tuo pačiu metu.

- **Poveikio vertinimas**

Reglamentavimo patikros valdyba paskelbė teigiamą nuomonę dėl poveikio vertinimo¹³ ir pateikė įvairių siūlymų dėl tobulinimo¹⁴. Vadovaujantis šia nuomone, poveikio vertinimas buvo iš dalies pakeistas siekiant dar labiau aptarti pagrindinių teisių klausimus, susijusius su tarpvalstybiniu keitimusi duomenimis, ypač įvairių pageidaujamai galimybei priklausančių priemonių tarpusavio sąsajas. Vertinimas taip pat buvo pakeistas siekiant geriau atspindėti suinteresuotųjų šalių ir valstybių narių požiūrius ir nurodyti, kaip į juos buvo atsižvelgta. Be to, buvo peržiūrėtos politinės aplinkybės ir buvo atitinkamai įtrauktos papildomos nuorodos į įvairius aspektus, pvz., į diskusijas ekspertų grupėse, o tai padėjo parengti šią iniciatyvą. Buvo išsiaiškinta, ar įvairios priemonės papildė vienos kitas taikymo srities, vykdymo laiko ir išsamumo požiūriu, o bazinis scenarijus buvo persvarstytas siekiant geriau atspindėti įvykius, kurie, tikėtina, vyks nepriklausomai nuo siūlomų priemonių patvirtinimo. Galiausiai, siekiant geriau aprašyti darbinis keitimosi duomenimis srautus, buvo pridėtos struktūrinės schemos.

Kartu su baziniu scenarijumi (O galimybė) buvo svarstomos keturios pagrindinės politikos galimybės: įvairios praktinės priemonės, kuriomis siekiama pagerinti ir teisinio bendradarbiavimo procedūras, ir tiesioginį valdžios institucijų ir paslaugų teikėjų bendradarbiavimą (A galimybė: ne teisėkūros); galimybė, kuria A galimybės praktinės priemonės derinamos su tarptautiniais sprendimais (B galimybė: teisėkūros); galimybė, kuria minėtos B galimybės priemonės derinamos su Europos įrodymų pateikimo orderiu ir priemone duomenų bazių prieinamumui pagerinti (C galimybė: teisėkūros); ir galimybė, kuria visos minėtos C galimybės priemonės derinamos su teisės aktais dėl tiesioginės prieigos prie nuotoliniu būdu laikomų duomenų (D galimybė: teisėkūros). Poveikio vertinime taip pat nurodyta, kad paslaugų teikėjai, teikiantys paslaugas Europos Sąjungoje, turi paskirti Sąjungoje teisinį atstovą, ir tai buvo įtraukta į C ir D galimybes.

Poveikio vertinimas atskleidė, kad teisinį atstovą apimančios galimybės (C ir D), palyginti su kitomis galimybėmis, suteiktų aiškos vertės. Nors paslaugų teikėjai dėl teisinio atstovo skyrimo trumpuoju laikotarpiu turėtų patirti papildomų išlaidų, tikėtina, kad suderinta ES lygmens sistema sumažins našta tiems paslaugų teikėjams, kurie šiuo metu savanoriškai reaguoja į teisėsaugos prašymus pateikti duomenis ir turi juos įvertinti pagal visų valstybių narių skirtingus įstatymus. Bendradarbiaujant su atitinkamais paslaugų teikėjais sukurtas ir patvirtintas išlaidų modelis parodė, kad vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu ši iniciatyva padėtų sutaupyti nemažai lėšų ir pašalinti kliūtis vidaus rinkai. Be to, teisinis tikrumas ir procedūrų standartizavimas taip pat turėtų turėti teigiamo poveikio MVĮ, nes šiais aspektais būtų palengvinta administracinė našta. Apskritai tikimasi, kad dėl šios iniciatyvos jos taip pat sutaupys lėšų.

¹³ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas. Poveikio vertinimas, pridėtas prie pasiūlymo dėl reglamento dėl Europos elektroninių įrodymų baudžiamosiose bylose pateikimo ir saugojimo orderių ir prie pasiūlymo dėl direktyvos, kuria nustatomos teisinių atstovų skyrimo įrodymams baudžiamosiose bylose rinkti suderintos taisyklės, SWD(2018) 118.

¹⁴ Europos Komisijos Reglamentavimo patikros valdyba. Nuomonė dėl poveikio vertinimo. Reglamento dėl Europos elektroninių įrodymų baudžiamosiose bylose pateikimo ir saugojimo orderių pasiūlymas ir Direktyvos, kuria nustatomos teisinių atstovų skyrimo įrodymams baudžiamosiose bylose rinkti suderintos taisyklės, pasiūlymas, SEC(2018) 199.

- **Pagrindinės teisės**

Įpareigojimu paskirti teisinį atstovą siekiama panaikinti kliūtis laisvei teikti paslaugas ir atitinkamai palengvinti galimybes šia laisve naudotis. Visų pirma šiuo pasiūlymu sudaromos sąlygos Sąjungoje įsisteigusiems paslaugų teikėjams teisiniu atstovu paskirti savo esamą padalinį – išimtis taikoma tik tuo atveju, kai šis padalinys yra valstybėje narėje, kuri nedalyvauja teisminio bendradarbiavimo priemonėse, patvirtintose pagal Sutarties V antraštinę dalį. Šia išimtimi siekiama sureguliuoti dėl Sutarties V antraštinės dalies nuostatų susidarantį ypatingą atvejį, į kurį reikia atsižvelgti.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto poveikio Sąjungos biudžetui neturi.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Direktyvą turi įgyvendinti valstybės narės. Komisija šį įgyvendinimo procesą remdama ryšių komitetą, kuris užtikrins suderintą ir nuoseklų įgyvendinimą ir užtikrins, kad paslaugų teikėjams nebūtų taikomos skirtingos sistemos. Jeigu reikia, Komisija skelbs gaires paslaugų teikėjams. Vėliausiai praėjus penkeriems metams nuo direktyvos taikymo pradžios Komisija pateiks Europos Parlamentui ir Tarybai direktyvos taikymo ataskaitą, kuri bus grindžiama išsamia direktyvos veikimo peržiūra. Prireikus prie ataskaitos bus pridėti pasiūlymai dėl šios direktyvos pataisų.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

1 straipsnis. Dalykas ir taikymo sritis

1 straipsnyje nustatomas direktyvos dalykas, t. y. nustatomos taisyklės dėl teisinio atstovavimo tam tikriems paslaugų teikėjams Sąjungoje siekiant surinkti įrodymus baudžiamosiose bylose.

Paslaugų teikėjams gali tekti vykdyti kelių formų įpareigojimus – priimti teisinius padarinius sukeliantį prokuroro nurodymą arba teisėjo orderį baudžiamosiose bylose, pateikti duomenis, reikalingus tose baudžiamosiose bylose, įvykdyti tam tikras duomenų išsaugojimo priemones baudžiamajame procese arba būti priverstinio vykdymo procedūros objektu nurodymų nevykdymo atveju. Dėl paslaugų teikėjų komercinės ir teritorinės politikos jiems gali būti sunku įvykdyti šiuos įvairius ir vis dažnesnius prašymus. Kita vertus, kompetentingos institucijos turi žinoti, į ką kreiptis ir kaip kreiptis į paslaugų teikėjus, įsisteigusius arba teikiančius paslaugas Sąjungos teritorijoje.

Valstybės narės neturi nustatyti įpareigojimų, papildančių iš šios direktyvos kylančius įpareigojimus paslaugų teikėjams, kuriems taikoma ši direktyva, pvz., įpareigoti juos paskirti teisinį atstovą savo šalies teritorijoje, o ne bet kurioje Sąjungos vietoje, kurioje jie teikia paslaugas.

Suderintomis taisyklėmis dėl teisinio atstovavimo neturėtų būti ribojami Sąjungos ir nacionalinėje teisėje nustatyti kompetentingų institucijų įgaliojimai kreiptis į savo teritorijoje įsisteigusius paslaugų teikėjus. Jeigu tokiais atvejais nacionalinės institucijos nusprendžia savo nurodymus adresuoti tiesiogiai paslaugų teikėjo padaliniui, teisinio atstovo atsakomybė, kaip išdėstyta direktyvoje, netaikoma.

2 straipsnis. Apibrėžtys

2 straipsnyje išdėstytos šiame teisės akte vartojamos apibrėžtys.

Teisinis atstovas gali būti juridinis arba fizinis asmuo, paslaugų teikėjo paskirtas jo vardu vykdyti kompetentingų teisėsaugos ir teisminių institucijų nurodymus, kuriais siekiama surinkti įrodymus baudžiamosiose bylose. Paslaugų teikėjams turėtų būti sudarytos sąlygos nuspręsti paskirti esamą padalinį valstybėje narėje, įskaitant jų pagrindinę buveinę arba būstinę, taip pat paskirti kelis teisinius atstovus.

Į direktyvos taikymo sritį patenka toliau nurodytų rūšių paslaugų teikėjai: elektroninių ryšių paslaugų teikėjai, informacinės visuomenės paslaugų teikėjai, kurie duomenis laiko teikdami paslaugą vartotojui, įskaitant socialinius tinklus, elektronines prekyvietes ir kitus prieglobos paslaugų teikėjus, ir vardų bei numeravimo paslaugų internetui teikėjai.

Į šios direktyvos taikymo sritį patenka elektroninių ryšių paslaugų teikėjai, kaip apibrėžta [Direktyvoje, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas]. Tradicinių ryšių paslaugų teikėjai, vartotojai ir verslo subjektai vis dažniau pirmenybę teikia internetinėms asmenų tarpusavio ryšio paslaugoms (pavyzdžiui, interneto telefonijos paslaugoms, tikralaikio pokalbių ir internetinėms e. pašto paslaugoms, o ne tradicinėms ryšių paslaugoms). Todėl į šį pasiūlymą įtrauktos minėtos paslaugos kartu su socialiniais tinklais, pvz., „Twitter“ ir „Facebook“, kurie sudaro vartotojams sąlygas dalytis turiniu.

Daugeliu atvejų duomenys jau laikomi nebe vartotojo įrenginyje, o pateikiami debesijos infrastruktūroje, prie kurios iš esmės galima prisijungti iš bet kurios vietos. Paslaugų teikėjai neprivalo būti įsisteigę ar turėti serverius kiekvienoje jurisdikcijoje – jie savo paslaugoms teikti dažniau naudojami centralizuotomis sistemomis. Siekiant atsižvelgti į šią tendenciją, apibrėžtis apima debesijos paslaugų teikėjus, teikiančius įvairius kompiuterinius išteklius, pvz., tinklus, serverius ar kitą infrastruktūrą, duomenų saugyklos paslaugą, mobiliąsias programėles ir paslaugas, kuriomis sudaromos sąlygos laikyti duomenis įvairiais tikslais. Ši priemonė taip pat taikoma elektroninėms prekyvietėms, kuriose vartotojams ir (arba) prekiautojams sudaromos sąlygos sudaryti pardavimo internetu sandorius arba paslaugų sutartis su prekiautojais. Tokie sandoriai sudaromi arba elektroninės prekyvietės interneto svetainėje, arba prekiautojo interneto svetainėje, kurioje naudojamos elektroninės prekyvietės teikiamos kompiuterinės paslaugos. Todėl dažniausiai būtent ši prekyvietė turi elektroninius įrodymus, kurių gali prireikti vykstant baudžiamajam procesui.

Pasiūlymas netaikomas paslaugoms, kurias teikiant duomenų saugojimas nėra lemiamas komponentas. Nors dauguma paslaugų teikėjų šiuo metu teikiamų paslaugų apima tam tikrą duomenų saugojimą, ypač tais atvejais, kai jie perduodami internetu nuotoliniu būdu, galima išskirti paslaugas, kurias teikiant duomenų laikymas nėra pagrindinė, o tik papildoma ypatybė, t. y. be kita ko, teisines, architektūros, inžinerijos ir apskaitos paslaugas, kurios teikiamos internetu nuotoliniu būdu.

Interneto infrastruktūros paslaugų teikėjų, pvz., domenų vardų registruotojų ir registru, privatumo ir įgaliotųjų serverių paslaugų teikėjų arba regioninių interneto registru, skirtų interneto protokolo adresams, turimi duomenys gali būti aktualūs baudžiamajame procese, nes juose gali būti pėdsakų, leidžiančių atpažinti asmenį ar subjektą, galimai dalyvavusį nusikalstamoje veikloje.

Siekiant apibrėžti paslaugų teikėjus, patenkančius į direktyvos taikymo sritį, turėtų būti pakankamas paslaugų teikėjo ir Sąjungos ryšys. Tuo požiūriu turėtų būti vertinama, ar paslaugų teikėjas sudaro sąlygas Sąjungoje esantiems juridiniams ar fiziniams asmenims naudotis jo paslaugomis. Tačiau vien paslaugų prieinamumas (apie kurį taip pat būtų galima spręsti iš paslaugų teikėjo ar tarpininko interneto svetainės, e. pašto adreso ir kitų kontaktinių duomenų prieinamumo) neturėtų būti pakankama šios direktyvos taikymo sąlyga. Todėl turėtų

būti reikalaujama nustatyti esminį ryšį su Sąjunga. Toks esminis ryšys tikrai yra, kai paslaugų teikėjas Sąjungoje turi padalinį. Jeigu Sąjungoje padalinio nėra, esminio ryšio su Sąjunga kriterijus turėtų būti vertinamas pagal tai, ar vienoje ar daugiau valstybių narių yra nemažai paslaugų vartotojų, arba ar paslaugų teikėjo veikla orientuojama į vieną ar daugiau valstybių narių. Veiklos orientavimas į vieną ar daugiau valstybių narių gali būti nustatomas remiantis visomis aktualiomis aplinkybėmis, įskaitant tokius veiksnius kaip kalba arba valiuta, kurios paprastai vartojamos toje valstybėje narėje, arba galimybė užsisakyti prekes ar paslaugas. Apie veiklos orientavimą į valstybę narę taip pat būtų galima spręsti pagal tai, ar mobilioji programėlė yra prieinama atitinkamoje nacionalinėje mobiliųjų programėlių parduotuvėje, pagal tai, ar teikiama vietos reklama arba reklama valstybėje narėje vartojama kalba, taip pat pagal tai, ar vykdant veiklą naudojamosi iš valstybės narės esančių asmenų gaunama informacija, arba pagal tai, kaip administruojami santykiai su klientais, pvz., ar klientai aptarnaujami valstybėje narėje paprastai vartojama kalba. Esminio ryšio buvimo prielaida taip pat daroma tuo atveju, jei paslaugų teikėjas orientuoja savo veiklą į vieną ar daugiau valstybių narių, kaip išdėstyta Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 17 straipsnio 1 dalies c punkte.

3 straipsnis. Teisinis atstovas

3 straipsnio 1 ir 2 dalyse paslaugų teikėjams, teikiantiems paslaugas Sąjungoje, nustatytas įpareigojimas paskirti Sąjungoje teisinį atstovą. Iš esmės paslaugų teikėjams turėtų būti leidžiama laisvai pasirinkti, kurioje valstybėje narėje skirti teisinį atstovą, ir pagal 1 straipsnio 2 dalį valstybės narės negali riboti šio laisvo pasirinkimo, pavyzdžiui, nustatydamos įpareigojimą paskirti teisinį atstovą savo teritorijoje. Vis dėlto 3 straipsnio 1–3 dalyse nustatyti tam tikri šio laisvo paslaugų teikėjų pasirinkimo apribojimai, ypač tai, kad teisinis atstovas turėtų būti įsisteigęs valstybėje narėje, kurioje paslaugų teikėjas teikia paslaugas arba yra įsisteigęs. Dėl šio apribojimo, kuriuo reikalaujama, kad paslaugų teikėjas ir valstybė narė, kurioje planuojama paskirti teisinį atstovą, būtų iš anksto susiję, sumažėja paslaugų teikėjų galimybė pasirinkti valstybę narę remiantis sumetimais, kurie prieštarautų direktyvos tikslams, pvz., baudų dydžiu. 3 straipsnio 1–3 dalyse taip pat apibrėžiama, kurios valstybės narės yra atsakingos už įpareigojimo taikymą paslaugų teikėjams.

3 straipsnio 1 dalis taikoma Sąjungoje įsisteigusiems paslaugų teikėjams. Jie turi paskirti bent vieną teisinį atstovą Sąjungoje, tiksliau – valstybėje narėje, kurioje teikia paslaugas arba yra įsisteigę. Už šio įpareigojimo taikymą atsakingos valstybės narės, kuriose paslaugų teikėjai yra įsisteigę.

3 straipsnio 2 dalis taikoma Sąjungoje neįsisteigusiems paslaugų teikėjams. Tuo atveju jie turėtų paskirti teisinį atstovą bent vienoje iš valstybių narių, kuriose jie teikia paslaugas. Už šio įpareigojimo taikymą atsakingos valstybės narės, kuriose paslaugų teikėjas teikia paslaugas.

3 straipsnio 3 dalis taikoma abiem atvejais, kuriais taikomos ir 3 straipsnio 1 bei 2 dalys, ir joje nustatomi papildomi reikalavimai, kaip spręsti problemą, būdingą vidaus rinkos priemonės ir teismo bendradarbiavimo priemonių, patvirtintų pagal Sutarties V antraštinę dalį, sąveikai. Atitinkamoje teismo bendradarbiavimo priemonėje nedalyvaujančioje valstybėje narėje paskirtas teisinis atstovas iki galo neatliktų savo funkcijos, nes jam nebūtų galima adresuoti pagal šią priemonę duoto nurodymo. Būtent todėl 3 straipsnio 3 dalyje reikalaujama, kad paslaugų teikėjai, teikiantys paslaugas tokiose priemonėse dalyvaujančiose valstybėse narėse, paskirtų teisinį atstovą vienoje iš jų. Taigi, paslaugų teikėjas, paskyręs teisinį atstovą valstybėje narėje, dalyvaujančioje V antraštinėje dalyje numatytoje teismo bendradarbiavimo priemonėje, įvykdytų savo įpareigojimus, priklausomai nuo atvejo, ir pagal 1 arba 2 dalį, ir pagal 3 dalį. Kita vertus, paslaugų teikėjas, paskyręs teisinį atstovą valstybėje

narėje, nedalyvaujančioje V antraštinėje dalyje numatytoje teismo bendradarbiavimo priemonėje, atitinkamai įvykdytą 1 arba 2 dalyje nustatytą įpareigojimą, tačiau tam, kad jis įvykdytų ir 3 dalyje nustatytą įpareigojimą, turėtų paskirti kitą teisinį atstovą vienoje iš valstybių narių, dalyvaujančių V antraštinėje dalyje numatytoje teismo bendradarbiavimo priemonėje. Už šio įpareigojimo laikymą atsakingos atitinkamoje priemonėje dalyvaujančios valstybės narės, kuriose paslaugų teikėjas teikia paslaugas.

Dėl „kintamosios geometrijos“ baudžiamosios teisės srityje, Danijai nedalyvaujant jokių pagal V antraštinę dalį priimtų Sąjungos teisės aktų laikymo procese, o Jungtinei Karalystei ir Airijai turint teisę savanoriškai sutikti dalyvauti, šiuo metu valstybių narių tarpusavio santykiams, susijusiems su įrodymų rinkimu baudžiamajame procese, taikomos skirtingos priemonės. Šios priemonės apima Direktyvą dėl Europos tyrimo orderio ir 2000 m. Konvenciją dėl Europos Sąjungos valstybių narių savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose. Prie šios daugiaspektės teisinės tvarkos prisidės ir Europos įrodymų pateikimo orderis. Tikėtina, kad esant tokiai sudėtingai tvarkai, padidės rizika, kad valstybės narės, dalyvaujančios taikant Reglamentą dėl Europos įrodymų pateikimo orderio, gali parengti nekoordinuotus nacionalinius sprendimus, dėl kurių padėtis taps dar fragmentiškesnė ir padidės teisinis netikrumas visoms atitinkamoms suinteresuotosioms šalims. Būtent todėl visos valstybės narės turėtų būti įpareigos užtikrinti, kad Sąjungoje neišsistiegtų, tačiau joje paslaugas teikiantys paslaugų teikėjai paskirtų Sąjungoje teisinį atstovą, kuriam būtų adresuojami tiesioginiai prašymai tarpvalstybiniais atvejais ir teisminių institucijų bendradarbiavimu grindžiami prašymai. Be to, siekiant išvengti rizikos, kad susilpnės pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo V antraštinės dalies 4 skyrių, kuri taiko tik kai kurios valstybės narės, priimtų ES teisminių priemonių veiksmingumas renkant įrodymus baudžiamosiose bylose, teisinis atstovas turėtų būti paskirtas vienoje iš tų valstybių narių, kurios dalyvauja tose teisinėse priemonėse.

Paslaugų teikėjai turėtų turėti galimybę direktyvoje išdėstytais sąlygomis savo teisiniu atstovu paskirti vieną iš Sąjungoje esančių savo padalinių, įskaitant jų pagrindinę buveinę arba būstinę.

3 straipsnio 6 dalyje aiškiau išdėstoma, kad valstybės narės turi nacionalinėje teisėje užtikrinti, kad paskirtam teisiniui atstovui būtų galima taikyti atsakomybę už nurodymų nevykdymą, nedarant poveikio paties paslaugų teikėjo atsakomybei. Paslaugų teikėjams neturėtų būti sudaryta sąlygų teigti, kad jie nėra atsakingi, pavyzdžiui, už savo teisinio atstovo neįvykdytus nurodymus. Jiems taip pat neturėtų būti leidžiama išvengti atsakomybės dėl nesamos ar neveiksmingos vidaus procedūros, nes jie privalo suteikti reikiamų išteklių ir įgaliojimų, kad užtikrintų nurodymų ir nacionalinių sprendimų vykdymą. Be to, teisiniui atstovui neturėtų būti leidžiama išvengti atsakomybės, pavyzdžiui, teigiant, kad jis nėra įgaliojotas pateikti duomenis.

4 straipsnis. Pranešimai ir kalbos

4 straipsnyje išdėstytas įpareigojimas valstybėms narėms užtikrinti, kad paslaugų teikėjai paskirtų vieną ar daugiau teisminių atstovų ir pateiktų jų kontaktinius duomenis.

Pranešime taip pat turėtų būti nurodyta informacija apie kalbas, kuriomis galima kreiptis į paslaugų teikėją. Pagal nutylėjimą bus vartojama valstybės narės, kurioje yra teisinis atstovas, oficiali kalba. Jeigu vartojamos kelios oficialios kalbos, paslaugų teikėjas gali pasirinkti vieną arba daugiau iš jų. Be to, paslaugų teikėjai galės pasirinkti papildomas Sąjungos oficialias kalbas, kuriomis į juos kreipsis visų valstybių narių kompetentingos institucijos. Taip paslaugų teikėjams bus sudarytos sąlygos pasirinkti kalbą, pavyzdžiui, vartojamą vidaus komunikacijoje su būstine arba šiuo metu dažnai vartojamą prašymuose, taigi, padaugės nuoseklumo ir tikrumo ir kompetentingoms institucijoms, ir paslaugų teikėjams.

Jeigu paslaugų teikėjas paskiria kelis teisinius atstovus, jis taip pat gali nurodyti kriterijus, pagal kuriuos nustatoma, į kurį iš jų turėtų būti kreipiamasi. Šie kriterijai valstybių narių valdžios institucijoms nėra privalomi, tačiau jais turėtų būti vadovaujamasi, išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus.

Paslaugų teikėjai privalo šią informaciją viešai paskelbti, pvz., savo interneto svetainėje, ir ją prireikus atnaujinti. Be to, valstybės narės turėtų aktualią informaciją paskelbti specialiose interneto svetainėse, kad teisminėms institucijoms būtų lengviau nustatyti tinkamą adresatą.

5 straipsnis. Sankcijos

Tais atvejais, kai paslaugų teikėjai, kuriems taikoma ši direktyva, nesilaiko pagal šią direktyvą priimtų nacionalinių nuostatų, valstybės narės turėtų savo nacionalinėje teisėje numatyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas sankcijas, kurias būtų galima taikyti paslaugų teikėjams už teisinio atstovo nepaskyrimą, kaip išdėstyta šioje direktyvoje, ir už reikiamų įgaliojimų, išteklių ir sąlygų, pvz., infrastruktūros, nesuteikimą teisiniams atstovams, kad jie paprastai galėtų vykdyti nacionalinių institucijų nurodymus ir pateikti prašomus įrodymus.

Kita vertus, sankcijos ar baudos, taikomos, kai teisinis atstovas nevykdo konkretaus sprendimo, pvz., nurodymo konkrečiame procese, nustatomos kitomis konkrečiomis priemonėmis, pvz., Reglamentu dėl Europos elektroninių įrodymų baudžiamosiose bylose pateikimo ir saugojimo orderių arba nacionalinės teisės aktais.

6 straipsnis. Koordinavimo mechanizmas

Siekiant užtikrinti suderintą metodą, direktyvoje numatytas koordinavimo mechanizmas, veikiantis valstybių narių paskirtų centrinių institucijų pagrindu. Šiuo koordinavimo mechanizmu valstybėms narėms bus sudarytos sąlygos keistis informacija, teikti pagalbą ir bendradarbiauti taikant priverstinio vykdymo metodus, pvz., nustatyti tinkamiausią valstybę narę, kuri galėtų imtis veiksmų konkrečiu nurodymų nevykdymo atveju.

7, 8, 9 ir 10 straipsniai

Šiuose straipsniuose išdėstytos papildomos nuostatos dėl direktyvos perkėlimo į valstybių narių nacionalinę teisę, Komisijos vykdomos peržiūros, direktyvos įsigaliojimo ir direktyvos adresatų. Siūloma direktyva įsigalios dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Oficialiajame leidinyje*. Valstybės narės turės per šešis mėnesius perkelti siūlomos direktyvos nuostatas į nacionalinę teisę. Komisija turi atlikti šios direktyvos vertinimą pagal Komisijos priimtas Geresnio reglamentavimo gaires ir pagal 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstitucinio susitarimo 22 punktą¹⁵.

¹⁵ 2016 m. balandžio 13 d. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinis susitarimas dėl geresnės teisėkūros; OL L 123, 2016 5 12, p. 1–14.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

kuria nustatomos teisinių atstovų skyrimo įrodymams baudžiamosiose bylose rinkti suderintos taisyklės

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,
atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 53 ir 62 straipsnius,
atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavę nacionaliniams parlamentams,
atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹⁶,
laikydami si įprastos teisėkūros procedūros,
kadangi:

- (1) tinklo veikimu pagrįstos paslaugos iš esmės gali būti teikiamos iš bet kurios vietos ir joms nebūtinai reikia fizinės infrastruktūros, įmonės buveinės ar darbuotojų šalyje, kurioje paslaugos teikiamos, ar pačioje vidaus rinkoje. Todėl gali būti sudėtinga taikyti ir priverstinai vykdyti nacionalinėje ir Sąjungos teisėje nustatytus įpareigojimus, taikomus atitinkamiems paslaugų teikėjams, ypač įpareigojimą vykdyti teisminės institucijos nurodymą ar sprendimą. Tai visų pirma aktualu baudžiamosios teisės srityje, kur valstybių narių institucijoms sunku įteikti sprendimus, užtikrinti jų vykdymą ir juos priverstinai įvykdyti, ypač tais atvejais, kai atitinkamos paslaugos teikiamos ne iš šalies teritorijos;
- (2) šiomis aplinkybėmis valstybės narės ėmėsi įvairių skirtingų priemonių, kad galėtų veiksmingiau taikyti savo teisės aktus ir juos priverstinai vykdyti. Tai apima priemones, kuriomis kreipiamasi į paslaugų teikėjus siekiant gauti baudžiamajame procese aktualius elektroninius įrodymus;
- (3) tuo tikslu kai kurios valstybės narės priėmė arba svarsto galimybę priimti teisės aktus, kuriais tam tikriems paslaugų teikėjams, teikiantiems paslaugas jų teritorijoje, nustatomas privalomas teisinis atstovavimas toje teritorijoje. Tokiais reikalavimais sukuriamos kliūtys laisvai teikti paslaugas vidaus rinkoje;
- (4) yra nemaža rizika, kad, nesant visoje Sąjungoje taikomo metodo, kitos valstybės narės bandys įveikti esamus trūkumus, susijusius su įrodymų rinkimu baudžiamajame procese, nustatydamos skirtingus nacionalinius įpareigojimus. Taip neišvengiamai bus sukurta papildomų kliūčių laisvai teikti paslaugas vidaus rinkoje;
- (5) dabartinėmis aplinkybėmis atitinkamas teisinis netikrumas aktualus ir paslaugų teikėjams, ir nacionalinėms institucijoms. Skirtingose valstybėse narėse įsisteigusiems arba paslaugas jose teikiantiems paslaugų teikėjams nustatyti skirtingi ir vienas kitam galintys prieštarauti įpareigojimai, o pažeidimų atveju valstybės narės jiems taiko dar

¹⁶ OL C , , p. .

ir skirtingą sankcijų tvarką. Tikėtina, kad šie baudžiamojo proceso sistemų skirtumai dar labiau didės, nes didėja ryšių ir informacinės visuomenės paslaugų svarba kasdieniame gyvenime ir visuomenėje. Minėta praktika ne tik yra kliūtis tinkamai veikti vidaus rinkai, bet ir kelia problemų kuriant Sąjungos laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę ir užtikrinant tinkamą jos veikimą;

- (6) siekiant išvengti tokio fragmentiškumo ir užtikrinti, kad vidaus rinkoje veikiančioms įmonėms būtų taikomi tie patys arba panašūs įpareigojimai, Sąjunga priėmė tam tikrus teisės aktus susijusiose srityse, pvz., duomenų apsaugos srityje¹⁷. Siekiant padidinti duomenų subjektų apsaugos lygį, Bendrojo duomenų apsaugos reglamento¹⁸ taisyklėse numatyta, kad kai Sąjungoje esančių asmenų duomenis tvarko Sąjungoje neįsisteigęs, tačiau prekes arba paslaugas tokiems asmenims siūlantis arba jų elgesį stebintis duomenų valdytojas arba duomenų tvarkytojas, tas duomenų valdytojas arba duomenų tvarkytojas turėtų Sąjungoje paskirti teisinį atstovą, nebent duomenų tvarkymas yra nereguliarus, neapima specialių kategorijų asmens duomenų tvarkymo dideliu mastu ar asmens duomenų apie apkaltinamuosius nuosprendžius ir nusikalstamas veikas tvarkymo ir dėl jo neturėtų kilti pavojaus fizinių asmenų teisėms ir laisvėms, atsižvelgiant į duomenų tvarkymo pobūdį, kontekstą, aprėptį ir tikslus arba jei duomenų valdytojas yra valdžios institucija ar įstaiga;
- (7) nustatant suderintas taisykles, kaip tam tikriems paslaugų teikėjams turi būti teisiškai atstovaujama Sąjungoje siekiant priimti, vykdyti ir priverstinai vykdyti nurodymus, kuriuos valstybių narių kompetentingos institucijos duoda siekdamos surinkti įrodymus baudžiamosiose bylose, turėtų būti panaikintos esamos kliūtys laisvai teikti paslaugas ir turėtų būti užtikrinta, kad ateityje tuo klausimu nebūtų taikomi skirtingi nacionaliniai metodai. Paslaugų teikėjams turėtų būti nustatytos vienodos sąlygos. Be to, turėtų būti palengvintas veiksmingesnis priverstinis baudžiamosios teisės nuostatų vykdymas laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje;
- (8) siekiant surinkti įrodymus baudžiamosiose bylose, atitinkamas teisinis atstovas turėtų priimti šalies vidaus institucijų nurodymus bei sprendimus ir sprendimus, priimtus pagal teisines priemones, patvirtintas remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo V antraštinės dalies 4 skyriumi. Tai apima ir tas priemones, kuriomis leidžiama tarpvalstybiniais atvejais tiesiogiai įteikti nurodymus paslaugų teikėjui, ir priemones, grindžiamas teisminių institucijų bendradarbiavimu pagal V antraštinės dalies 4 skyrių;
- (9) valstybės narės turi užtikrinti, kad įpareigojimas paskirti teisinį atstovą įsigalioję nedelsiant, t. y. nuo 7 straipsnyje paslaugų teikėjams, tą dieną teikiantiems paslaugas Sąjungoje, nurodytos perkėlimo į nacionalinę teisę dienos arba nuo tos dienos, kurią paslaugų teikėjai pradeda teikti paslaugas Sąjungoje, jeigu paslaugų teikėjai pradeda teikti paslaugas po perkėlimo į nacionalinę teisę dienos;

¹⁷ 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos [direktyva 95/46/EB](#) dėl asmens apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995 11 23, p. 31); 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) 2016/679](#) dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1); 2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos [direktyva 2002/58/EB](#) dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (Direktyva dėl privatumo ir elektroninių ryšių) (OL L 201, 2002 7 31, p. 37).

¹⁸ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) 2016/679](#) dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

- (10) įpareigojimas paskirti teisinį atstovą turėtų būti taikomas paslaugų teikėjams, teikiantiems paslaugas Sąjungoje, t. y. vienoje arba daugiau valstybių narių. Tais atvejais, kai paslaugų teikėjas yra įsisteigęs valstybės narės teritorijoje ir teikia paslaugas tik tos valstybės narės teritorijoje, ši direktyva neturėtų būti taikoma;
- (11) nepaisant teisinio atstovo paskyrimo, valstybėms narėms ir toliau turėtų likti galimybė kreiptis į savo teritorijoje įsisteigusius paslaugų teikėjus tiek nacionalinio lygmens klausimais, tiek gavus prašymą suteikti pagalbą pagal teisinės priemonės dėl savitarpio teisinės pagalbos ir dėl tarpusavio pripažinimo baudžiamosiose bylose;
- (12) siekiant nustatyti, ar paslaugų teikėjas teikia paslaugas Sąjungoje, reikia įvertinti, ar paslaugų teikėjas sudaro sąlygas Sąjungoje esantiems juridiniams ar fiziniams asmenims naudotis jo paslaugomis. Tačiau vien internetinės sąsajos prieinamumas (pavyzdžiui, paslaugų teikėjo ar tarpininko interneto svetainės, e. pašto adreso ir kitų kontaktinių duomenų prieinamumas), vertinamas kaip atskiras kriterijus, neturėtų būti pakankama direktyvos taikymo sąlyga;
- (13) šios direktyvos taikymo sričiai nustatyti taip pat turėtų būti svarbus esminis ryšys su Sąjunga. Turėtų būti pripažįstama, kad toks esminis ryšys su Sąjunga yra, kai paslaugų teikėjas Sąjungoje turi padalinį. Jeigu tokio padalinio nėra, esminio ryšio kriterijus turėtų būti vertinamas pagal tai, ar vienoje ar daugiau valstybių narių yra nemažai paslaugų vartotojų, arba ar paslaugų teikėjo veikla orientuojama į vieną ar daugiau valstybių narių. Veiklos orientavimas į vieną ar daugiau valstybių narių gali būti nustatomas remiantis visomis aktualiomis aplinkybėmis, įskaitant tokius veiksnius kaip kalba arba valiuta, kurios paprastai vartojamos toje valstybėje narėje, arba galimybė užsisakyti prekes ar paslaugas. Apie veiklos orientavimą į valstybę narę taip pat būtų galima spręsti pagal tai, ar mobilioji programėlė yra prieinama atitinkamoje nacionalinėje mobiliųjų programėlių parduotuvėje, pagal tai, ar teikiama vietos reklama arba reklama valstybėje narėje vartojama kalba, taip pat pagal tai, kaip administruojami santykiai su klientais, pvz., ar klientai aptarnaujami valstybėje narėje paprastai vartojama kalba. Esminio ryšio buvimo prielaida taip pat daroma tuo atveju, jei paslaugų teikėjas orientuoja savo veiklą į vieną ar daugiau valstybių narių, kaip išdėstyta Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 17 straipsnio 1 dalies c punkte. Kita vertus, jeigu paslauga teikiama vien siekiant laikytis Reglamento (ES) 2018/302¹⁹ nustatyto draudimo diskriminuoti, paslaugos teikimas vien tuo pagrindu negali būti laikomas veiklos orientavimu į konkrečią Sąjungos teritoriją. tie patys kriterijai turėtų būti taikomi nustatant, ar paslaugų teikėjas teikia paslaugas valstybėje narėje;
- (14) paslaugų teikėjams, įpareigotiems paskirti teisinį atstovą, turėtų būti sudarytos sąlygos nuspręsti tuo tikslu paskirti esamą padalinį valstybėje narėje – tiek įmonę, tiek filialą, agentūrą, biurą, pagrindinę buveinę arba būstinę, taip pat paskirti daugiau negu vieną teisinį atstovą. Nepaisant to, įmonių grupė neturėtų būti verčiama skirti kelių atstovų, po vieną kiekvienai tos grupės įmonei. Renkant įrodymus baudžiamosiose bylose, valstybių narių tarpusavio santykiams taikomos įvairios priemonės, patvirtintos pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo V antraštinės dalies 4 skyrių. Kadangi bendrai

¹⁹ 2018 m. vasario 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) 2018/302](#) dėl nepagrįsto geografinio blokavimo ir kitų formų diskriminavimo dėl klientų pilietybės, gyvenamosios vietos arba įsisteigimo vietos vidaus rinkoje problemos sprendimo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 2006/2004 ir (ES) 2017/2394 ir Direktyva 2009/22/EB (OL L 601, 2018 3 2, p. 1).

baudžiamosios teisės sričiai būdinga ši „kintamoji geometrija“, reikia užtikrinti, kad direktyva nesudarytų geresnių sąlygų formuotis papildomiems skirtumams arba kliūtims laisvai teikti paslaugas vidaus rinkoje – paslaugų teikėjams, teikiantiems paslaugas savo šalies teritorijoje, neturėtų būti leidžiama paskirti teisinių atstovų valstybėse narėse, kurios nedalyvauja atitinkamose teisinėse priemonėse, nes taip nebūtų išsprendžiama problema. Taigi, bent vienas atstovas turėtų būti skiriamas valstybėje narėje, dalyvaujančioje atitinkamose Sąjungos teisinėse priemonėse, siekiant išvengti rizikos, kad susilpnės šioje direktyvoje numatyto paskyrimo veiksmingumas, ir siekiant pasinaudoti sąveika, kurią teikia turimas teisinis atstovas, reikalingas siekiant priimti, vykdyti ir priverstinai vykdyti sprendimus ir nurodymus, priimtus ir duotus siekiant surinkti įrodymus baudžiamajame procese, be kita ko, ir pagal [reglamentą] arba 2000 m. Konvenciją dėl Europos Sąjungos valstybių narių savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose. Be to, skiriant teisinį atstovą, kurio veikla taip pat galima pasinaudoti siekiant užtikrinti nacionalinių teisinių įpareigojimų vykdymą, naudojamosi sąveika, kurią teikia turimas aiškus centras, per kurį galima kreiptis į paslaugų teikėjus siekiant surinkti įrodymus baudžiamosiose bylose;

- (15) paslaugų teikėjams turėtų būti leidžiama laisvai pasirinkti, kurioje valstybėje narėje skirti teisinį atstovą, ir valstybės narės negali riboti šio laisvo pasirinkimo, pavyzdžiui, nustatydamos įpareigojimą paskirti teisinį atstovą savo teritorijoje. Vis dėlto direktyvoje taip pat nustatyti tam tikri šio laisvo paslaugų teikėjų pasirinkimo apribojimai, ypač tai, kad teisinis atstovas turėtų būti įsisteigęs valstybėje narėje, kurioje paslaugų teikėjas teikia paslaugas arba yra įsisteigęs, taip pat įpareigojimas paskirti teisinį atstovą vienoje iš valstybių narių, dalyvaujančių teismo bendradarbiavimo priemonėse, patvirtintose pagal Sutarties V antraštinę dalį;
- (16) įrodymų rinkimo baudžiamosiose bylose tikslais tinkamiausi paslaugų teikėjai yra elektroninių ryšių paslaugų teikėjai ir konkretūs informacinės visuomenės paslaugų teikėjai, sudarantys galimybes vartotojams sąveikauti. Taigi, ši direktyva turėtų būti taikoma abiem grupėms. Elektroninių ryšių paslaugų teikėjai apibrėžti Direktyvos, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas, pasiūlyme. Jie, be kita ko, teikia internetines asmenų tarpusavio ryšio paslaugas (pavyzdžiui, interneto telefonijos paslaugas, tikrą laikų pokalbių ir e. pašto paslaugas). Tai yra informacinės visuomenės paslaugų kategorijos, kurių atveju duomenų saugojimas yra lemiamas vartotojui teikiamos paslaugos komponentas – visų pirma tai yra socialiniai tinklai tiek, kiek jie neatitinka kriterijų, pagal kuriuos juos būtų galima priskirti elektroninių ryšių paslaugoms, elektroninėms prekyvietėms, kuriose sudaromos sąlygos vartotojams (asmenims ir verslo subjektams) sudaryti tarpusavio sandorius, ir kitoms prieglobos paslaugoms, įskaitant tas, kurios teikiamos kaip debesijos kompiuterijos paslaugos. Informacinės visuomenės paslaugoms, kurias teikiant duomenų saugojimas nėra lemiamas, o tik papildomo pobūdžio komponentas, pvz., nuotoliniu būdu internetu teikiamoms teisinėms, architektūros, inžinerijos ir apskaitos paslaugoms, direktyva neturėtų būti taikoma net ir tuo atveju, jei jos patenka į informacinės visuomenės paslaugų apibrėžtį, nustatytą Direktyvoje (ES) 2015/1535;
- (17) interneto infrastruktūros paslaugų teikėjai, susiję su vardų ir numerių priskyrimu, pvz., domenų vardų registruotojai ir registrai, privatumo ir įgaliotųjų serverių paslaugų teikėjai arba regioniniai interneto registrai, skirti interneto protokolo (IP) adresams, yra itin svarbūs siekiant nustatyti kenkimo arba neteisėtai perimtų interneto svetainių administratorius. Jie turi duomenis, itin aktualius atliekant nusikalstamų veikų tyrimus, nes iš jų gali pavykti nustatyti asmenį arba subjektą, administruojančius

nusikalstamoje veikloje naudojamą interneto svetainę, arba nuo nusikalstamos veiklos nukentėjusį subjektą, jeigu interneto svetainę neteisėtai perima nusikaltėliai;

- (18) teisinis atstovas turėtų turėti galimybę paslaugų teikėjo vardu vykdyti jam valstybių narių valdžios institucijų adresuojamus sprendimus ir nurodymus, o paslaugų teikėjas turėtų imtis reikiamų priemonių šiam rezultatui užtikrinti, t. y., be kita ko, suteikti teisiniui atstovui pakankamai išteklių ir įgaliojimų. Tokių priemonių nebuvimu ar jų trūkumais nei paslaugų teikėjas, nei jo teisinis atstovas neturėtų teisinti į šios direktyvos taikymo sritį patenkančių sprendimų ar nurodymų nevykdymo;
- (19) paslaugų teikėjai turėtų valstybei narei, kurioje teisinis atstovas gyvena arba yra įsisteigęs, nurodyti teisinio atstovo tapatybę ir kontaktinius duomenis, taip pat pateikti atitinkamą pakeistą ar atnaujintą informaciją. Pranešime taip pat turėtų būti išdėstyta informacija apie kalbas, kuriomis galima kreiptis į teisinį atstovą, tarp kurių turėtų būti bent viena iš valstybės narės, kurioje teisinis atstovas gyvena arba yra įsisteigęs, oficialių kalbų, tačiau papildomai gali būti nurodytos ir kitos oficialios Sąjungos kalbos, pvz., subjekto būstinės kalba. Jeigu paslaugų teikėjas paskiria daugiau negu vieną teisinį atstovą, jis taip pat gali nurodyti kriterijus, pagal kuriuos nustatoma, į kurią iš jų turėtų būti kreipiamasi. Šie kriterijai valstybių narių valdžios institucijoms nėra privalomi, tačiau jais turėtų būti vadovaujamasi, išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus. Visą šią valstybių narių valdžios institucijoms itin svarbią informaciją paslaugų teikėjas turėtų viešai pateikti, pavyzdžiui, savo interneto svetainėje, panašiai, kaip nurodyta Direktyvos 2000/31/EB dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje²⁰ (Elektroninės komercijos Direktyva) 5 straipsnyje, kuriame išdėstyti bendrosios informacijos pateikimo reikalavimai. Tiems paslaugų teikėjams, kuriems taikoma Elektroninės komercijos direktyva, 3 straipsnio 3 dalis šiuos reikalavimus papildo, tačiau jų nepakeičia. Be to, valstybės narės taip pat turėtų paskelbti atitinkamą savo šalies informaciją specialiaame e. teisingumo portale, kad valstybėms narėms būtų lengviau koordinuoti informaciją, o kitos valstybės narės valdžios institucijoms būtų lengviau naudotis teisinio atstovo paslaugomis;
- (20) pažeidus įpareigojimus paskirti teisinį atstovą ir pateikti bei viešai paskelbti su tuo susijusią informaciją, turėtų būti taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos sankcijos. Jokiomis aplinkybėmis šiomis sankcijomis neturėtų būti nuolat arba laikinai draudžiama teikti paslaugas. Tais atvejais, kai paslaugų teikėjas teikia paslaugas keliose valstybėse narėse, valstybės narės savo priverstinio vykdymo veiksmus turėtų koordinuoti. Siekiant užtikrinti suderintą ir proporcingą metodą, numatytas koordinavimo mechanizmas. Komisija prireikus galėtų šį koordinavimą palengvinti, tačiau ji turi būti informuojama apie pažeidimo atvejus. Šia direktyva nereglamentuojama sutartinė tvarka, kaip tarp paslaugų teikėjų ir teisinių atstovų perduoti ar perkelti finansinius padarinius, kylančius dėl jiems taikomų sankcijų;
- (21) ši direktyva neturi poveikio valdžios institucijų tyrimų įgaliojimams civiliniame ar administraciniame procese, įskaitant atvejus, kai tokiaime procese gali būti skiriamos sankcijos;
- (22) siekiant užtikrinti nuoseklų direktyvos taikymą, turėtų būti įdiegti papildomi valstybių narių veiksmų koordinavimo mechanizmai. Tuo tikslu valstybės narės turėtų paskirti

²⁰ 2000 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos [direktyva 2000/31/EB](#) dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje (OL L 178, 2000 7 17, p. 1).

centrinę instituciją, galinčią suteikti kitų valstybių narių centrinėms institucijoms informaciją ir pagalbą taikant direktyvą, ypač tais atvejais, kai pagal direktyvą svarstoma galimybė atlikti priverstinio vykdymo veiksmus. Šiuo koordinavimo mechanizmu turėtų būti užtikrinta, kad atitinkamos valstybės narės būtų informuojamos apie valstybės narės ketinimą atlikti priverstinio vykdymo veiksmą. Be to, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad centrinės institucijos galėtų tokiomis aplinkybėmis viena kitai suteikti pagalbą ir atitinkamais atvejais bendradarbiautų tarpusavyje. Centrinų institucijų bendradarbiavimas priverstinio vykdymo veiksmų atveju gali reikšti, kad priverstinio vykdymo veiksmai bus koordinuojami tarp skirtingų valstybių narių kompetentingų institucijų. Aktualiais atvejais į priverstinio vykdymo veiksmų koordinavimą centrinės institucijos taip pat turi įtraukti Komisiją. Koordinavimo mechanizmo buvimas neturi poveikio pavienės valstybės narės teisei taikyti sankcijas paslaugų teikėjams, nevykdantiems direktyvoje nustatytų įpareigojimų. Paskyrus centrinę instituciją ir paskelbus apie jas informaciją, paslaugų teikėjams bus paprasčiau pateikti informaciją apie teisinio atstovo paskyrimą ir nurodyti jo kontaktinius duomenis valstybei narei, kurioje teisinis atstovas gyvena arba yra įsisteigęs;

- (23) kadangi šios direktyvos tikslo, t. y. panaikinti su įrodymų rinkimu baudžiamajame procese susijusias kliūtis laisvai teikti paslaugas, valstybės narės vienos negali deramai pasiekti ir kadangi dėl tokių paslaugų tarptautinio pobūdžio jų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo, Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;
- (24) vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 45/2001²¹ 28 straipsnio 2 dalimi, buvo konsultuojamasi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu ir jis pateikė nuomonę (...)²²;
- (25) Komisija, remdamasi penkiais kriterijais – efektyvumu, veiksmingumu, aktualumu, suderinamumu ir ES pridėtine verte, turėtų atlikti šios direktyvos vertinimą ir turėtų numatyti pagrindą atlikti galimų tolesnių priemonių poveikio vertinimus. Vertinimas turėtų būti užbaigtas praėjus penkeriems metams nuo direktyvos įsigaliojimo, kad būtų galima surinkti pakankamai duomenų apie jos praktinį įgyvendinimą. Informacija turėtų būti renkama reguliariai ir ja visų pirma turėtų būti siekiama naudotis šios direktyvos vertinimui atlikti;

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis
Dalykas ir taikymo sritis

- 1. Šia direktyva nustatomos taisyklės dėl teisinio atstovavimo tam tikriems paslaugų teikėjams Sąjungoje siekiant priimti, vykdyti ir priverstinai vykdyti sprendimus ir nurodymus, kuriuos valstybių narių kompetentingos institucijos priima ir duoda siekdamas surinkti įrodymus baudžiamosiose bylose.

²¹ 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(EB\) Nr. 45/2001](#) dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 8, 2001 1 12, p. 1).

²² OL C , , p. .

2. Valstybės narės 1 dalyje išdėstytais tikslais paslaugų teikėjams, kuriems taikoma ši direktyva, negali nustatyti šioje direktyvoje nenurodytų papildomų įpareigojimų.
3. Ši direktyva neturi poveikio Sąjungos ir nacionalinėje teisėje nustatytiems nacionalinių institucijų įgaliojimams 1 dalyje nurodytais tikslais kreiptis į savo teritorijoje įsisteigusius paslaugų teikėjus.
4. Ši direktyva taikoma 2 straipsnio 2 punkte apibrėžtiems paslaugų teikėjams, teikiantiems paslaugas Sąjungoje. Ji netaikoma tais atvejais, kai tie paslaugų teikėjai yra įsisteigę tik vienos valstybės narės teritorijoje ir teikia paslaugas tik tos valstybės narės teritorijoje.

2 straipsnis *Apibrėžtys*

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- (1) teisinis atstovas – juridinis arba fizinis asmuo, kurį paslaugų teikėjas raštu paskiria 1 straipsnio 1 dalies ir 3 straipsnio 1, 2 ir 3 dalių tikslais;
- (2) paslaugų teikėjas – fizinis arba juridinis asmuo, teikiantis vienos arba daugiau nurodytų kategorijų paslaugas:
 - (a) elektroninių ryšių paslaugas, kaip apibrėžta [Direktyvos, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas] 2 straipsnio 4 punkte;
 - (b) informacinės visuomenės paslaugas, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/1535²³ 1 straipsnio 1 dalies b punkte, kurių atveju duomenų laikymas yra esminė vartotojui teikiamos paslaugos dalis, įskaitant socialinius tinklus, elektronines prekyvietes, kuriose sudaromos sąlygos vartotojams sudaryti tarpusavio sandorius, ir kitų prieglobos paslaugų teikėjų teikiamas paslaugas;
 - (c) interneto domeno vardų ir IP numeravimo paslaugas, pvz., IP adresų teikėjų, domenų vardų registrų, domenų vardų registruotojų teikiamas paslaugas ir atitinkamas privatumo ir įgaliotųjų serverių paslaugas;
- (3) paslaugų teikimas valstybėje narėje –
 - (a) sąlygų sudarymas valstybėje narėje esantiems juridiniams ar fiziniams asmenims naudotis 2 punkte nurodytomis paslaugomis, palaikant
 - (b) esminį ryšį su a papunktyje nurodyta valstybe nare;
- (4) įsisteigimas – faktinis ekonominės veiklos vykdymas neapibrėžtą laikotarpį naudojantis stabilia infrastruktūra, kurioje faktiškai teikiamos paslaugos arba kuria valdoma veikla;
- (5) grupė – grupė, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos 2015/849²⁴ 3 straipsnio 15 punkte.

²³ 2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos [direktyva \(ES\) 2015/1535](#), kuria nustatoma informacijos apie techninius reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisyklės teikimo tvarka (OL L 241, 2015 9 17, p. 1).

²⁴ 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos [direktyva \(ES\) 2015/849](#) dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos

3 straipsnis
Teisinis atstovas

1. Valstybės narės, kuriose yra įsisteigęs paslaugas Sąjungoje teikiantis paslaugų teikėjas, užtikrina, kad jis Sąjungoje paskirtų bent vieną teisinį atstovą, kuris priimtų, vykdytų ir priverstinai vykdytų sprendimus ir nurodymus, kuriuos valstybių narių kompetentingos institucijos priima ir duoda siekdamos surinkti įrodymus baudžiamosiose bylose. Teisinis atstovas gyvena arba yra įsisteigęs vienoje iš valstybių narių, kurioje paslaugų teikėjas yra įsisteigęs arba teikia paslaugas.
2. Jeigu paslaugų teikėjas Sąjungoje nėra įsisteigęs, valstybės narės užtikrina, kad toks jų teritorijoje paslaugas teikiantis paslaugų teikėjas Sąjungoje paskirtų bent vieną teisinį atstovą, kuris priimtų, vykdytų ir priverstinai vykdytų sprendimus ir nurodymus, kuriuos valstybių narių kompetentingos institucijos priima ir duoda siekdamos surinkti įrodymus baudžiamosiose bylose. Teisinis atstovas gyvena arba yra įsisteigęs vienoje iš valstybių narių, kurioje paslaugų teikėjas teikia paslaugas.
3. Siekiant, kad būtų priimami, vykdomi ir priverstinai vykdomi sprendimai ir nurodymai, kuriuos valstybių narių kompetentingos institucijos priima ir duoda pagal Sąjungos teises priemones, patvirtintas remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo V antraštinės dalies 4 skyriumi, ir kuriais siekiama surinkti įrodymus baudžiamosiose bylose, tose teisinėse priemonėse dalyvaujančios valstybės narės užtikrina, kad jų teritorijoje paslaugas teikiantys paslaugų teikėjai vienoje iš jų paskirtų bent vieną atstovą. Teisinis atstovas gyvena arba yra įsisteigęs vienoje iš valstybių narių, kurioje paslaugų teikėjas teikia paslaugas.
4. Paslaugų teikėjai turi teisę paskirti papildomus teisinius atstovus, gyvenančius arba įsisteigusius kitose valstybėse narėse, įskaitant tas, kuriose paslaugų teikėjai teikia paslaugas. Grupę sudarantys paslaugų teikėjai turi teisę bendrai paskirti vieną teisinį atstovą.
5. Valstybės narės užtikrina, kad jų kompetentingų institucijų sprendimai ir nurodymai, kuriais siekiama surinkti įrodymus baudžiamosiose bylose, tuo tikslu būtų adresuojami paslaugų teikėjo paskirtam teisiniui atstovui. Tam atstovui pavedama atitinkamo paslaugų teikėjo vardu gauti, vykdyti ir priverstinai vykdyti tuos sprendimus ir nurodymus.
6. Šiuo tikslu valstybės narės užtikrina, kad jų teritorijoje gyvenantis arba įsisteigęs teisinis atstovas, priimdamas tuos sprendimus ir nurodymus, pagal taikytiną teisės sistemą bendradarbiautų su kompetentingomis institucijomis.
7. Valstybės narės užtikrina, kad jų teritorijoje įsisteigę arba paslaugas teikiantys paslaugų teikėjai suteiktų savo teisiniui atstovui reikiamus įgaliojimus ir skirtų pakankamai išteklių tiems sprendimams ir nurodymams įvykdyti.
8. Valstybės narės užtikrina, kad paskirtą teisinį atstovą būtų galima patraukti atsakomybėn, jeigu jis, priimdamas sprendimus ir nurodymus, nevykdo taikytinos teisinės sistemos reikalavimų, tačiau tai neturi poveikio atsakomybei ir teisiniams veiksams, kurie galėtų būti inicijuojami paslaugų teikėjo atžvilgiu. Visų pirma tų įpareigojimų nevykdymas negali būti teisinamas tinkamų paslaugų teikėjo ir teisinių atstovų tarpusavio procedūrų nebuvimu.

Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB (OL L 141, 2015 6 5, p. 73).

9. Valstybės narės užtikrina, kad įpareigojimas paskirti teisinį atstovą paslaugų teikėjams, tą dieną teikiantiems paslaugas Sąjungoje, būtų taikomas nuo 7 straipsnyje nurodytos perkėlimo į nacionalinę teisę dienos arba nuo to laiko, kai paslaugų teikėjai pradeda teikti paslaugas Sąjungoje, jeigu paslaugų teikėjai pradeda teikti paslaugas po direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę dienos.

4 straipsnis

Pranešimai ir kalbos

1. Valstybės narės užtikrina, kad, paskyręs teisinį atstovą pagal 3 straipsnio 1, 2 ir 3 dalis, kiekvienas paslaugų teikėjas, įsisteigęs arba teikiantis paslaugas jų teritorijoje, raštu praneštų valstybės narės, kurioje teisinis atstovas gyvena arba yra įsisteigęs, centrinei institucijai apie teisinio atstovo paskyrimą ir nurodytą jo kontaktinius duomenis ir bet kokius jų pakeitimus.
2. Pranešime nurodomos Reglamente (EEB) Nr. 1/58 paminėtos Sąjungos valstybinės kalbos, kuriomis galima kreiptis į teisinį atstovą. Tarp jų nurodoma bent viena iš valstybės narės, kurioje gyvena arba yra įsisteigęs teisinis atstovas, oficialių kalbų.
3. Kai paslaugų teikėjas paskiria kelis atstovus, pranešime nurodomos Sąjungos valstybinės kalbos arba valstybės narės, kurioms skiriami kiekvienas iš teisinių atstovų, ar bet kurie kiti kriterijai, pagal kuriuos nustatomas tinkamas teisinis atstovas, į kurį reikia kreiptis. Tinkamai pagrįstais atvejais valstybių narių valdžios institucijos gali nuo tų kriterijų nukrypti.
4. Valstybės narės užtikrina, kad paslaugų teikėjas viešai paskelbtų pagal šį straipsnį joms pateiktą informaciją. Valstybės narės tą informaciją skelbia specialiaje e. teisingumo portalo tinklalapyje.

5 straipsnis

Sankcijos

1. Valstybės narės nustato sankcijų, taikomų pažeidus nacionalines nuostatas, priimtas pagal šią direktyvą, taisykles ir imasi visų būtinų priemonių, kad užtikrintų jų įgyvendinimą. Šios sankcijos turi būti efektyvios, proporcingos ir atgrasomos.
2. Valstybės narės iki 7 straipsnyje nurodytos dienos apie tas taisykles ir tas priemones praneša Komisijai ir nedelsdamos praneša jai apie visus vėlesnius joms įtakos turinčius pakeitimus. Valstybės narės taip pat kasmet informuoja Komisiją apie įpareigojimų nevykdančius paslaugų teikėjus ir jų atžvilgiu atliktus priverstinio vykdymo veiksmus.

6 straipsnis

Koordinavimo mechanizmas

1. Valstybės narės, siekdamos užtikrinti, kad ši direktyva būtų nuosekliai ir proporcingai taikoma, paskiria centrinę instituciją arba, jeigu taip numatyta jos teisės sistemoje, daugiau negu vieną centrinę instituciją.
2. Valstybės narės Komisiją informuoja apie savo paskirtas vieną ar kelias centrines institucijas, nurodytas 1 dalyje. Komisija perduoda valstybėms narėms paskirtų centrinių institucijų sąrašą. Komisija taip pat viešai skelbia paskirtų centrinių institucijų sąrašą, kad paslaugų teikėjams būtų paprasčiau pateikti pranešimus valstybėms narėms, kuriose jų teisinis atstovas gyvena arba yra įsisteigęs.

3. Valstybės narės užtikrina, kad centrinės institucijos viena kitai suteiktų atitinkamą informaciją ir savitarpio pagalbą, aktualias siekiant nuosekliai ir proporcingai taikyti šią direktyvą. Informacija ir savitarpio pagalba visų pirma teikiama priverstinio vykdymo veiksmų klausimais.
4. Valstybės narės, siekdamos, kad ši direktyva būtų nuosekliai ir proporcingai taikoma, užtikrina, kad centrinės institucijos bendradarbiautų tarpusavyje ir, aktualiais atvejais, su Komisija. Bendradarbiavimas visų pirma apima priverstinio vykdymo veiksmus.

7 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip nuo [6 mėnesiai po įsigaliojimo]. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.
2. Valstybės narės, priimdamos tas priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.
3. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

8 straipsnis

Vertinimas

Vėliausiai iki [penkeri metai nuo šios direktyvos taikymo pradžios datos] Komisija atlieka direktyvos vertinimą ir Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia šios direktyvos taikymo ataskaitą; į ataskaitą įtraukiamas vertinimas, ar reikia plėsti jos taikymo sritį. Jeigu tinkama, prie ataskaitos pridedamas šios direktyvos pakeitimų pasiūlymas. Vertinimas atliekamas vadovaujantis Komisijos geresnio reglamentavimo gairėmis. Valstybės narės teikia Komisijai informaciją, kuri būtina tai ataskaitai parengti.

9 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

10 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva pagal Sutartis skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas